

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна
степен „доктор“

по докторска програма 05.02.10 „Световно стопанство и международни
икономически отношения“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Автор на становището: доц. д-р Здравко Любенов, С.А. „Д. А. Ценов“ – Свищов, катедра „Междуднародни икономически отношения“

Автор на дисертационния труд: Дритон Али Сюлча, докт. №D04031912, докторант задочна форма на обучение в С.А. „Д. А. Ценов“ – Свищов, катедра „Междуднародни икономически отношения“

Тема на дисертационния труд: Проблемът с текучеството на персонала като фактор за пазарно позициониране на фирмите с международна дейност

Възложена със: Заповед № 3475 от 29 май 2020 година на Ректора на С.А. „Д. А. Ценов“ – Свищов, основана на чл. 70, ал. 3 от ПРАС в С.А. „Д. А. Ценов“ – Свищов и решение на факултет „Мениджмънт и маркетинг“, Протокол №2/28.05.2020 г.

I. Общо представяне на дисертационния труд:

1. Предмет на изследването в дисертационния труд е влиянието на текучеството на персонала върху пазарното позициониране на фирмите с международна дейност по примера на Република Косово и Република България;

2. Обемът на дисертационния труд е 194 страници;

3. Структуриран е по следния начин: въведение, три глави, заключение, литературни източници и приложения. **Налице е балансирана и логична структура;**

4. Използваната литература съдържа списък от заглавия разположен върху 11 страници и включва 140 заглавия на български и чужд език. *Използваната литература е подбрана умело, с цел защита на изследователската теза;*

5. Приложението са две и основното им предназначение е да пояснят аспекти от провеждането на интервютата и изследването.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем.

Актуалността на темата се подчертава от факта, че проектът на дисертационен труд е посветен на изключително важен проблем – текучеството, особено в ситуацията, в която е днес света. През последните 25 години компаниите променят ориентацията си – от домашния към международния пазар и от специфичен за отделната страна към глобален маркетинг. Тези изменения са вдъхновени от интеграцията на страни от различни региони на света и ускорения напредък в производствените и комуникационните технологии. Промяната рефлектира и върху възможностите и желанието на хората да променят работното си място в рамките на отделната държава и на международно равнище. Движението на персонала оказва съществено влияние върху дейността на отделното предприятие и бранша, в който то функционира.

В литературата са разгледани различни аспекти от проблема за текучеството на човешките ресурси, но липсва, задълбочено изследване върху процесите предизвикващи това явление и възможностите за неговото избягване. Извеждането на съвкупността от фактори влияещи върху флукутацията на заетите в една страна и тяхната съпоставка с такива от друга, би подпомогнало предприятията при създаването на система за задържане на персонала, нарастването на конкурентоспособността и постигането на успех на местния и международния пазар.

В този контекст, настоящата разработка може да се определи като едно навременно изследване, което инкорпорира в себе си както теоретичните основи, така и практико-приложните опорни точки за научно осветяване на причините за текучеството в предприятията и възможностите за задържането на човешките ресурси, като най-важните такива в организацията.

2. Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд.

В дисертационния труд личи прецизност при използвания научен апарат. Не се забелязват повторения, логически противоречия и несъразмерност на частите. Обемът на дисертационния труд е достатъчен за подобен вид разработка. Използваният инструментариум адекватно спомагат за постигане на целта и разрешаването на поставените задачи.

Основната изследователска теза е логична и насочва аналитичния фокус в изложението, за да отговори адекватно на необходимите изисквания на концептуалната част и организирания емпиричен материал.

В дисертационния труд е постигната яснота и аргументираност на идеите. Личи недвусмислено приноса на автора.

3. Мнение доколко авторефератът отразява точно и пълно труда.

Авторефератът отразява точно и пълно дисертационния труд.

III.Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Дисертационният труд развива съществуващи научни идеи засягащи текучеството на персонала, същевременно с това са развити нови значими оригинални хрумвания и са постигнати съществени резултати в областта на техния анализ и оценяване. По важните от тях са:

- Задълбочено систематизиране и анализиране на изследванията върху същността на текучеството в предприятието, причините за

възникване, последиците от него и спецификата му в международната фирма.

- Извеждане на мотивацията като съществен фактор за задържане на човешките ресурси в организацията.
- Изясняване на секторната специфика на текуществото в туристическия бранш и промишлеността.
- Изграждане на подходи и технология за изследване на текуществото, съобразени със спецификата на изследваните международни фирми и на движението на персонала в тях и извън тях.
- Емпирично проучване на текуществото в Република Косово и Република България, анализ на причините за него и на мотивационните фактори водещи до задържането на персонала.
- Формулиране на изводи и препоръки, които съществено могат да намалят текуществото и негативните последствия от него, изведени въз основа на проведеното практическо изследване.

Предложените идеи и резултати вече са намерили отзук и признание в специализираната научна литература. Авторът на дисертационния труд е участвал и в множество научни и специализирани форуми. Той покрива и националните изисквания по правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в Република България.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Бих помогнал авторът на дисертационния труд, при защитата му, да ни запознае с мнението си относно най-важните способи за намаляване текуществото на персонала във фирмите с международна дейност.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Считам, че формулираните цел и задачи в дисертационния труд *са постигнати*. Прочитането му оставя впечатление за познаване същността на проблемите и за прилагане на научни походи при тяхното анализиране и изследване. *Разработката е в завършен вид и отговаря на изискванията за написване на този вид научен труд.*

С пълна убеденост давам **своята положителна оценка за дисертационния труд** на тема: *Проблемът с текуществото на персонала като фактор за пазарно позициониране на фирмите с международна дейност* и препоръчвам на останалите уважавани членове на научното жури да гласуват като мен за **присъждане на образователно-квалификационна и научна степен „доктор”** по докторска програма „Световно стопанство и международни икономически отношения“ на *Дритон Али Сюлча, докт. №D04031912* - задочен докторант към катедра „Международни икономически отношения“, С.А. „Д.А. Ценов“ – Свищов.

Дата: 08.06.2020 г.

Гр. Свищов

Подпись: .....

(докт. д-р Здр. Любенов)